

**UCHWAŁA NR XLIV/290/14
RADY MIEJSKIEJ W DUKLI**

z dnia 23 stycznia 2014 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu odnowy miejscowości Chyrowa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r., poz. 594 z późniejszymi zmianami) oraz § 10 ust.2 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. z 2013 r., poz. 501), Rada Miejska w Dukli uchwała, co następuje:

§ 1. Zatwierdza „ Plan odnowy miejscowości Chyrowa”, przyjęty 7 stycznia 2014 r. przez Zebranie Wiejskie Mieszkańców Chyrowej, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Dukli.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Andrzej Dzedzic

Plan

Odnowy

Miejscowości

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Spis treści

1. Wprowadzenie
2. Stan istniejący
3. Charakterystyka sołectwa
4. Historia
5. Analiza zasobów miejscowości
6. Diagnoza możliwości rozwojowych sołectwa
7. Analiza SWOT miejscowości
8. Atuty sołectwa
9. Wizja mieszkańców
10. Deklaracja wizji miejscowości Chyrowa
11. Zarządzanie planem odnowy
12. Monitorowanie rozwoju
13. Podsumowanie

Wstęp

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań , jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską . Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich . Plan Odnowy Miejscowości , to dokument planowania rozwoju na najniższym szczeblu , czyli na poziomie sołectwa . Ma on pobudzić mieszkańców danej miejscowości do wspólnego działania na rzecz rozwoju swojej małej ojczyzny . Został stworzony przy udziale mieszkańców i zawiera działania , które pomogą im rozwiązać problemy , pokonać bariery, i osiągnąć stawiane cele operacyjne i finansowe, prowadzące do osiągnięcia założonej wizji i misji .

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców . Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „ Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi ”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Dukla przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Chyrowa . Celem działania „ Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich . Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej . w ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące : 1. budowy , przebudowy , remontu lub wyposażenia obiektów : a) pełniących funkcje publiczne , społeczno-kulturalne , rekreacyjne i sportowe ,b) służących promocji obszarów wiejskich , w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego , tradycji , sztuki oraz kultury , 2. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej ; 3. budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych , sportowych lub społeczno-kulturalnych ; 4. zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie , w tym budynków będących zabytkami , z przeznaczeniem na cele publiczne ; 5. odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci ; 6. kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów . Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Chyrowa jest obszar tej miejscowości. Niniejsze opracowanie zawiera charektrystykę miejscowości , inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego , analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości , planowe kierunki rozwoju , przedsięwzięcia wraz z szacunkiem kosztorysem i harmonogramem działań . Niniejszym plan jest planem otwartym stwarzającym możliwości aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych . Oznacza to , że mogą być dopisywane nowe zadania , a także to , że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE .

Wprowadzenie

Uwarunkowania Planu Odnowy Miejscowości polegają na tym, że ma on zdecentralizowany, lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowywany jest (przy udziale przedstawicieli gminy) z inicjatywy

i przez mieszkańców miejscowości.

Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej pro-gospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. Dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowane, ale jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca jednak i zachowująca swój wiejski charakter.

Plan odnowy ma charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy, mają doprowadzić do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy:

- Plan umożliwi efektywne gospodarowanie zasobami
- Zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwi stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.
- Dokument umożliwi zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga konsensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.
- Tworzenie Planu Odnowy Miejscowości sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą pojawić się w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

Podstawą tworzenia Planu Odnowy Miejscowości jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów oraz potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich w taki sposób, aby uzyskać efekt żywiołowego przrastania inicjatyw oraz kumulowania się ich skutków.

Projekt wprowadzający do Planu powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

Stan istniejący

Sołectwo **Chyrowa** to jedno z **22** sołectw gminy Dukła, liczące **103** mieszkańców. Jest to wieś w Polsce położona w województwie podkarpackim, w powiecie krośnieńskim, w gminie Dukła, w dolinie rzeki Iwełki (prawy dopływ Wisłoki) kilka kilometrów na południowy zachód od Dukli. Mieszkańcy sołectwa są dumni ze swojej miejscowości. Chcą żyć w atrakcyjnej, ładnej i przyjaznej wsi. Poprawiając warunki swojego zamieszkania i rozwijając swoją wieś, nie chcą stracić nic z kameralności i uroku, a przy okazji zintegrować się poprzez wspólne działanie.

Chyrowa to spokojna, mała wieś, jednak niezbyt bogata, położona w pewnej odległości od większych miejscowości i pasm urbanizacyjnych. Trudno jest sfinansować wszystkie potrzebne mieszkańcom przedsięwzięcia. Zatem jedną z dróg do poprawy jakości ich życia oraz tworzenia nowych źródeł utrzymania może być pozyskanie funduszy zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej. W związku z czym mieszkańcy opracowali Plan Odnowy Miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości ma też pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz sołectwa Chyrowa. Jest on dokumentem strategicznym, stworzonym przy znacznym udziale mieszkańców. Określa najważniejsze działania, które sami zainteresowani uznali za istotne dla swojej miejscowości. Działania, które pomogą im rozwiązać problemy, pokonać bariery i osiągnąć stawiane sobie przez nich cele. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne i możliwe do realizacji, przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Dukła. Plan Odnowy Miejscowości pozwolił także na uświadomienie sobie przez mieszkańców ich roli w

tworzeniu pomysłów na własny rozwój i poprawę warunków życia. Plan Odnowy Miejscowości powstał w wyniku dyskusji na zebraniach wiejskich, po konsultacji Rady Sołeckiej z mieszkańcami. Plan Odnowy Miejscowości ma być między innymi załącznikiem do projektów zgłaszanych w celu uzyskania pomocy finansowej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Plan Odnowy Miejscowości Chyrowa dotyczy kilku najbliższych lat. W okresie tym podejmowane będą określone działania;

- z uwagi na zaplanowane cele i priorytety rozwojowe

-działania inwestycyjne, a także inne o charakterze szkoleniowym czy rekreacyjno-wypoczynkowym (np. imprezy).

Podjęcie się realizacji danego zadania poprzedzone zostanie przygotowaniem niezbędnych opisów i uzasadnienie realizacji zadania, opracowaniem zakresu rzeczowego, określeniem kosztów i terminów realizacji. Tak przygotowane i określone zadania będą przyjmowane przez zebrania wiejskie i będą stanowić kolejne załączniki do planu.

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Chyrowa wraz z opisem danego zadania, stanowić będzie nierozdzielny załącznik składanego o dofinansowanie wniosku do różnych instytucji finansujących (w tym lokalnego LGD w ramach LEADERA).

Charakterystyka Sołectwa

Sołectwo Chyrowa położone w województwie podkarpackim, w powiecie krośnieńskim, w Gminie Dukla.

Liczba ludności: 105 mieszkańców

Działalność kulturalna i sportowa:
Chyrowa-ski

- Kompleks Sportowy i Rekreacyjny „Agroturystyka pod Chyrową”

- Rozwijająca się sieć agroturystyki

Położenie komunikacyjne:

Wieś położona jest przy drodze wojewódzkiej Dukla- Nowy Żmigród oraz droga powiatowa Iwla- Polany a także droga powiatowa Iwla - Dukla.

Historia:

Chyrowa należała niegdyś do Bogoriów. Pierwsza wzmianka o Chyrowej pochodzi z czasów Kazimierza Wielkiego; z 1366. W 1366 r. kanclerz Janusz Suchywilk od swoich rodziców otrzymał, Kobyłany, Chyrową, Mszanę, Surowicę i Wisłoczek. W 28 sierpnia 1366 roku we Włodzimierzu Janusz Suchywilk przekazał swoje dobra bratankom Piotrowi i Mikołajowi. Byli to synowie Jakusza Człana ze Strzelc. Ustanowił w ten sposób pierwszą ordynację w Polsce. Kazimierz Wielki potwierdził ten dokument, gdzie wymieniona jest pod nazwą Hyrowa. Sporządzony został wtedy przez abp. Janusza Suchegowilka dokument przekazania posiadanych dóbr swoim bratankom. W XV wieku istniejąca wieś została przeniesiona na prawo wołoskie, by na początku 1504 powrócić na prawo magdeburskie dzięki dziedzicowi Dukli Stanisławowi Cikowskiemu, kasztelanowi bieckiemu. Pierwsza wzmianka o cerkwi pochodzi z 1536. Obecnie mieści się w niej kościół rzymskokatolicki. W XIX w. należała do Cezarego Męcińskiego, h. Poraj (1809-przed 1890). W okresie międzywojennym, w okresie tzw. schizmy tyławskiej, podobnie jak mieszkańcy okolicznych wsi, Łemkowie z Chyrowej przechodzą z grekokatolicyzmu na prawosławie. W czasie I wojny światowej w 5 maja 1915 r. po bitwie gorlickiej zamknięte zostały w kotle pod Chyrową oddziały rosyjskie 49 Dywizji gen. Ławra Kornilowa i po krwawych walkach wzięte do niewoli. W rejonie Chyrowej we wrześniu 1944 r. toczyły się ciężkie walki oddziałów pancernych i kawalerii gen. Baranowa, które dostały się pod ogień własnej artylerii w ramach operacji dukielsko-preszowskiej, której ślady można odnaleźć w miejscu nazwanym od tego wydarzenia Dolina Śmierci. W czasie walk wieś została spalona. 21 września 1944 r. wieś zdobyły oddziały czechosłowackie, po nieustających walkach trwających od 8 do 21 września 1944 r. W wyniku Akcji "Wisła" łemkowscy mieszkańcy zostali zmuszeni do opuszczenia wsi. Część ludności została

wysiedlona do ZSRR, a część na Ziemię Zachodnią. Gospodarstwa przejęli pogorzelnicy z Doliny Śmierci. Przed wojną miejscowość ta liczyła około 300 mieszkańców, a obecnie 100 osób. Zamieszkała jest w połowie przez ludność polską, a w połowie, przez łemkowską.

Analiza zasobów miejscowości

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
walory krajobrazu				x
walory klimatu(mikroklimat,wiatr,nasłonecznienie)				x
walory szaty roślinnej(runo leśne)				x
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				x
świat zwierzęcy(ostoje,siedliska)				x
osobliwości przyrodnicze				x
wody powierzchniowe(cieki,rzeki,stawy)				x
podłoże, warunki hydrogeologiczne			x	
gleby, kopaliny			x	
Środowisko kulturowe				
zabytki			x	
walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			x	
walory zagospodarowania przestrzennego				x
Dziedzictwo religijne i historyczne				
miejsca, osoby kultu		x		
tradycje, obrzędy, gwara			x	
święta, odpusty, pielgrzymki			x	
fakty historyczne			x	
Sąsiedzi, przyjezdni				
korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo			x	
przyjezdni stali i sezonowi			x	
ruch tranzytowy			x	
Gospodarka, rolnictwo				
specyficzne produkty		x		
znane firmy produkcyjne, zakłady usługowe	x			
możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	x			
Obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkalną			x	
działki pod zakłady usługowe i przemysł			x	
działki pod domy letniskowe			x	
pustostany mieszkaniowe		x		
tradycyjne obiekty gospodarskie wsi			x	
plac i miejsca publicznych spotkań			x	
miejsca sportu i rekreacji				x

Diagnoza możliwości rozwojowych sołectwa

Silną stroną wsi Chyrowa jest przede wszystkim dobra atmosfera, dobre stosunki sąsiedzkie.. Stosunki między mieszkańcami są przyjazne oraz dobrze zorganizowane. Atutem wsi jest malownicze położenie, spokojna okolica oraz piękne krajobrazy, przyrodnicze i przyjazne środowisko.

Analiza SWOT miejscowości

Analiza SWOT umożliwia podjęcie prawidłowej decyzji na podstawie posiadanych informacji. Jej przeprowadzenie jest niezbędne do prawidłowej oceny sytuacji. Praca nad analizą SWOT miejscowości Chyrowa w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego związanego z przeprowadzeniem diagnozy sytuacji miejscowości, pozwoliły na uzyskanie opinii, spostrzeżeń i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Wiedza, która została zdobyta, umożliwiła przeprowadzenie dyskusji na temat wewnętrznych atutów oraz pozytywnych cech sołectwa umożliwiających podejmowanie skutecznych działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczego. Sporo uwagi poświęcono również czynnikom hamującym tę działalność. Dyskusja na temat pozytywnego i negatywnego wpływu otoczenia zewnętrznego na proces tworzenia warunków do wzrostu konkurencyjności regionu dotyczyła określenia okazji oraz szans i zagrożeń związanych z planowaniem, zarządzaniem a szczególnie finansowaniem działań ze środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej.

Silne strony sołectwa

- atrakcyjne i malownicze położenie miejscowości
- zgrana, dobrze zorganizowana społeczność
- walory krajobrazowe oraz przyrodnicze
- dostęp do służby zdrowia wIwli oraz Dukli
- miejsce kultu religijnego
- rozwijana baza sportowo-rekreacyjna wyciąg narciarski Chyrowa-ski
- tradycje i zwyczaje kulturalne
- opracowany plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego
- dobrze rozwinięta sieć elektro-energetyczna oraz telefoniczna

Słabe strony sołectwa

- brak oświetlenia przy drogach gminnych i powiatowych, brak nawierzchni asfaltowych
- brak sieci kanalizacji sanitarnej
- brak miejsc pracy
- brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych-ograniczone możliwości finansów publicznych gminy na rzecz miejscowości
- ograniczony dostęp do większych miast

Szanse rozwoju

- istniejące obiekty i atrakcje turystyczne
- wykorzystanie potencjału walorów przyrodniczych w tym dla rozwoju turystyki
- współpraca z gminą przy realizacji strategii rozwojowej sołectwa
- bliskość większych ośrodków miejskich
- rozwój społeczeństwa informatycznego
- możliwość uzyskania środków z zewnętrznych źródeł finansowych (w tym z funduszy UE na rzecz rozwoju)

-współpraca z innymi sołectwami gminy Dukla

Zagrożenia

- bezrobocie w regionie
- wyjazd wykwalifikowanych młodych ludzi do innych regionów w celu zatrudnienia
- trudno dostępny pieniąż (niestabilność kredytowa)
- postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa
- niestabilność polityczna oraz gospodarcza państwa
- zagrożenia patologii alkoholowej wśród rodzin
- niż demograficzny

Wizja mieszkańców

- chcemy żyć w pięknym, przyjaznym otoczeniu, zachowując walory przyrodnicze i krajobrazowe
- chcemy się integrować
- chcemy, aby ludzie młodzi mieli dobre warunki
- chcemy poprawić warunki codziennego życia

Deklaracja wizji miejscowości Chyrowa

- wieś zadbane i uporządkowana, aktywna oraz barwna
- wieś bezpieczna i wygodna dążąca do poprawienia jakości życia jej mieszkańców
- wieś sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości zwłaszcza, agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu

Opis przedsięwzięć przewidzianych do realizacji

Najważniejszym przedsięwzięciem dla mieszkańców Chyrowej jest zabytkowy Kościółek Filialny Cerkiew Opieki Bogurodzicy.

Historia Cerkwi:

Historia

Nie jest znana dokładna data wybudowania cerkwi. Na nadprożu portalu babińca umieszczona została data *21 czerwca 1780 r.* i tę datę najczęściej przyjmuje się za datę powstania świątyni, choć istnieją również przypuszczenia, że murowane prezbiterium i zakrystia wybudowane zostały wcześniej, nawet w 1707. W 1932 cerkiew została gruntownie wyremontowana, a jej wnętrze ozdobione zostało barwną polichromią. W 1947 cerkiew przejęła rzymskokatolicka parafia w Dukli. Budowla niszczała na skutek braku remontów. W 1982 rozpoczęto nawet rozbiórkę obiektu, jednak szybko została ona wstrzymana. W 1983 cerkiew przejęła parafia w Iwli. Pod koniec lat osiemdziesiątych rozpoczęto remont świątyni.

Legenda

Miejscowa tradycja głosi, że w Chyrowej na jednym z drzew w cudowny sposób pojawił się obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Mimo prób zabrania obrazu na Słowację wrócił on jednak do Chyrowej. Uznano to za cud i dla obrazu wybudowano specjalnie świątynię. Jeszcze w okresie międzywojennym do cudownego obrazu odbywały się liczne pielgrzymki.

BUDOWA

Cerkiew w Chyrowej jest świątynią orientowaną, trójdzielną. Zamknięte półkolistce prezbiterium i sąsiadująca z nim od północy zakrystia murowane, nawa i babiniec drewniane, o konstrukcji zrębowej. Wieża słupowa.

Wnętrze

Na ścianach babinica i nawy znajdują się resztki polichromii z 1932 roku, której większa część została usunięta w latach 80. XX wieku z powodu zniszczenia przez wilgoć. Pomiędzy nawą a prezbiterium rokokowy ikonostas, gruntownie odnowiony na początku lat 90. XX wieku. Za barokowym ołtarzem z XVIII wieku cudowny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

Zadania do wykonania :

Remonty Cerkwi zgodne z decyzjami Konserwatora Zabytków

Prace konserwatorskie wewnątrz Cerkwi

Prace remontowe Cerkwi –zabezpieczenie murów oraz otoczenia wokół cerkwi .

Modernizacja centralnego ogrzewania wewnątrz cerkwi

Zrobienie parkingu koło Cerkwi.

Zabezpieczenie dna rzeki płytami betonowymi w miejscu przebiegu drogi gminnej.

Oświetlenie – drogi gminne i powiatowe

Wykonanie nowych projektów oświetleniowych dla dróg gminnych oraz przy drodze powiatowej.

Remonty dróg gminnych.

Wykonanie nowych nawierzchni asfaltowych na drogach gminnych w Chyrowej.

Zabezpieczenie osuwisk przy drodze powiatowej Chyrowa –Iwla.

Utworzenie Mapy Informacyjnej miejscowości Chyrowa.

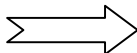
Projekt remontu, przebudowy obiektów i innych inwestycji

Wszystkie te zadania wymienione będą możliwe do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców , umiejętności kierowania przez miejscowych liderów, oraz przy zrozumieniu i współpracy ze strony władz samorządowych, lokalnych i regionalnych. Warunkiem koniecznym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania tych zadań ze strony samorządu gminnego , powiatowego oraz regionalnego , instytucji które dysponują środkami UNII europejskiej, innych instytucji publicznych oraz firm prywatnych.

Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu

Jednym z ważniejszych obszarów i budynków jest wspaniała: cerkiew w Chyrowej, drogi gminne i powiatowe, oświetlenie, agroturystyka

Wypromowanie wsi **Chyrowa** jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania i wypoczynku dla nowych mieszkańców oraz inwestorów, daje możliwość jego rozwoju. Najpilniejszym i najważniejszym jest dla mieszkańców realizacja zadań poprawiających warunki życia, bezpieczeństwa oraz dającym szansę na rozwój sołectwa. Chcielibyśmy zacząć od tego co już dobrze funkcjonuje, jak również to co nas do tej pory łączy. Bardzo ważnym naszym celem jest dla naszej społeczności polepszenie warunków wspólnego i efektywnego spędzania wolnego czasu.

Korelacje Planu Odnowy Miejscowości

Plan Odnowy Miejscowości Chyrowa to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata

2010-20 15. Plan jest zgodny ze:

-Strategią Rozwoju Kraju 2007-2013

-Narodową Strategią Spójności 2007-2013

-Krajowym Planem Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

-Szczególnie z 3 i 4 osią PROW 2007-2013

- 1) „Odnowa i rozwój wsi”
- 2) „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
- 3) „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”
- 4) „**Leader**”
- 5) „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”

-Lokalną Strategią Rozwoju

-oraz Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Podkarpackiego

Podstawą opracowania planu jest:

-Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dukła

-Strategia Rozwoju Gminy Dukła.

Zarządzanie Planem Odnowy

Stworzenie systemu zarządzania realizacją Planu Odnowy Miejscowości ma decydujący wpływ na utrzymanie wysokiej dynamiki w całym procesie wdrażania. Stopniowe wygasanie entuzjazmu towarzyszącego procesowi tworzenia Planu wśród samorządu oraz mieszkańców bez odpowiedniego systemu mogłoby „doprowadzić Plan na półkę” z innymi, nieprzydatnymi dokumentami w krótkim czasie. System, o którym mowa to przede wszystkim:

- 1) Doskonalenie istniejących oraz tworzących instrumentów realizacji
- 2) Monitorowanie realizacji projektów oraz celów
- 3) Zmiany w Planie

Instrumenty realizacji:

- prawno-administracyjne

Najważniejszym narzędziem realizacji Planu jest budżet gminy, stopniowe tworzenie budżetu powinno usprawnić zarządzanie środkami publicznymi oraz stworzyć czytelny przebieg operacji finansowych przeprowadzanych przez Radę Miejską w Dukli.

-ekonomiczne i rynkowe

Uczestnictwo gminy i miejscowości w związkach celowych, tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wyzwalanie lokalnych inicjatyw gospodarczych jest instrumentem, który usatysfakcjonuje mieszkańców pod względem rynkowym jak i ekonomicznym oraz przysporzy budżetowi kolejnych podatników.

-finansowe

Tzw „**Montaż Finansowy**” przy dużych inwestycjach tzn kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł na realizację kolejnych zadań jakie wynikają z planu.

- „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzeni Gminy Dukla”

Opracowanie „**SUiKZPGD**” jest istotnym dokumentem podczas monitorowania stanu lokalnych zasobów. Dzięki temu można kreować oczekiwany wizerunek miejscowości, lokować przedsięwzięcia według ustalonego porządku.

- marketingowe

Stworzenie odpowiedniego systemu marketingu sołectwa i gminy jako całości ułatwi prowadzenie promocji wewnętrznej skierowanej do mieszkańców gminy oraz promocji zewnętrznej.

Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Planu Miejscowości	- monitoring wspomaga proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji wdrażania zadań, które wynikają z planu- od pojedynczego projektu, poprzez cel, skończywszy na efektach.
Monitoring rzeczowy	- dostarcza danych, które obrazują postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów w Planie. Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań podzielone są na: 1 wskaźniki produktu- odnoszą się do rzeczowych efektów działalności, liczone są w jednostkach materialnych (np. długość budowanych nowych dróg) 2 wskaźniki rezultatu- odpowiadają bezpośrednim efektem wynikającym z wdrożenia Planu, takie mierniki mogą przyjmować formę wskaźników materialnych lub finansowych 3 wskaźniki oddziaływania- obrazują konsekwencje Planu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów, oddziaływanie może się odnosić do efektów bezpośrednio związanych z podjętymi działaniami podjętymi nawet po pewnym czasie, jak i efektów długookresowych, oddziaływujących na szerszą populację.
Monitoring finansowy	- dostarcza danych dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu Odnowy, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Monitoring finansowy podjętych zadań prowadzi Burmistrz Gminy, następnie sporządzany jest raport, który prezentowany zostaje Radzie Gminy podczas Sesji Rady.

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Chyrowa rozpocznie się przez przyjęcie go uchwałą Zebrania Wiejskiego Wsi Chyrowa, następnie zostanie zatwierdzone przez uchwałę Rady Miejskiej w Dukli. Wdrożenie planu zleca się Burmistrzowi Dukli oraz Sołtysowi sołectwa **Chyrowa wraz z Radą Sołecką**. W monitorowaniu planu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Dukli zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Chyrowa. Oceną wdrażania zajmie się Sołtys Sołectwa Chyrowa oraz Rada Sołecka. Za aktualizację planu odpowiedzialni są jego autorzy.

Podsumujmy

Realizacja zadań w ramach **Planu Odnowy Miejscowości** przyczyni się do podniesienia poziomu życia naszej lokalnej społeczności, zachęcenia mieszkańców do współpracy, która przyniesie znaczne efekty pracy. Plan Odnowy Miejscowości Chyrowa zakłada w przeciągu kilku lat realizację zadań. Realizacja planu ma także zaangażować grupę mieszkańców w sprawy

naszej miejscowości. Cele jakie zakładamy zapewnią wzrost znaczenia kultury, sportu oraz rekreacji wsi Chyrowa.

Mieszkańcy

Rada Sołecka

Sołtys